FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	33651
Nom	Didàctica de les Ciencies Socials: Aspectes Aplicats
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	4.5
Curs acadèmic	2012 - 2013

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	Facultat de Magisteri	4	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària	11 - Didáctica de las ciencias sociales de la educación primaria	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
PARRA MONSERRAT, DAVID	90 - Didàctica de les Ciències Experimentals i Socials

RESUM

Didàctica de les Ciències Socials: aspectes aplicats és una assignatura obligatòria que s'imparteix durant el quart curs del Grau en Mestre en Educació Primària i que consta d'un total de 4.5 crèdits. El seu caràcter és teoricopràctic i pretén introduir tota una sèrie de qüestions que reprenen allò treballat en *Didàctica de les Ciències Socials: aspectes bàsics*, de tercer curs.

Entre altres aspectes, aquesta assignatura se centra en com es construeix el coneixement sociocultural, en els problemes i dificultats detectats en l'aprenentatge de les Ciències Socials, en la metodologia (models i recursos didàctics), en l'anàlisi crítica del DCB de la Comunitat Valenciana i dels materials curriculars, en la programació dels continguts de Ciències Socials i en el disseny, elaboració i avaluació d'unitats didàctiques.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

COMPETÈNCIES

1305 - Grau de Mestre/a en Educació Primària

- Expressar-se oralment i per escrit de forma correcta i adequada en les llengües oficials de la comunitat autònoma.
- Utilitzar amb solvència les tecnologies de la informació i de la comunicació com a eines de treball habituals.
- Analitzar i incorporar de forma crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals, multiculturals i interculturals; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible; i també promoure accions educatives orientades a la preparació d'una ciutadania activa i democràtica, compromesa amb la igualtat, especialment entre homes i dones.
- Promoure el treball cooperatiu i el treball i esforç individual.
- Assumir que l'exercici de la funció docent ha d'anar perfeccionant-se i adaptant-se als canvis científics, pedagògics i socials al llarg de la vida.
- Conèixer els processos d'interacció i comunicació a l'aula.
- Reconèixer la identitat de cada etapa i les seues característiques cognitives, psicomotores, comunicatives, socials i afectives.
- Dissenyar, planificar i avaluar l'activitat docent i l'aprenentatge a l'aula en contextos multiculturals i de coeducació.
- Saber treballar en equip amb altres professionals de dins i fora del centre en l'atenció a cada estudiant, així com en la planificació de les seqüències d'aprenentatge i en l'organització de les situacions de treball a l'aula i en l'espai de joc.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Comprendre que l'observació sistemàtica és un instrument bàsic per a poder reflexionar sobre la pràctica i la realitat, així com contribuir a la innovació i a la millora en educació.
- Identificar i planificar la resolució de situacions educatives que afecten estudiants amb diferents capacitats i diferents ritmes d'aprenentatge, així com adquirir recursos per a afavorir la seua integració.

- Desenvolupar la capacitat de comprendre les diferents dimensions del fet social i de realitzar-ne una anàlisi integradora. Conèixer el fet religiós al llarg de la història i la seua relació amb la cultura.
- Conèixer i utilitzar el llenguatge, els conceptes, els procediments explicatius i els procediments d'investigació-verificació de les ciències socials com a forma d'aproximació crítica al món social.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant individualment com en col·laboració amb altres docents.
- Fomentar l'educació democràtica de la ciutadania, la pràctica del pensament social crític i la defensa dels drets humans desenvolupant competències en la comprensió de la societat sense discriminacions per raó de sexe, cultura, religió, etc.
- Adquirir actituds i comportaments compromesos amb el desenvolupament sostenible a través de la comprensió de les respostes que donen les societats a determinades situacions i les transformacions que això genera.
- Conèixer i aplicar metodologies i tècniques bàsiques d'investigació educativa en l'ensenyament de les ciències socials i ser capaç de dissenyar projectes d'innovació identificant indicadors d'avaluació.
- Revisar en el pensament de l'alumne els materials curriculars i els mitjans de comunicació, les principals estratègies de distorsió que proporcionen una visió simple en excés i amb prejudicis del món social.
- Comprendre els processos de construcció del coneixement del món social i els principals problemes i biaixos detectats per la investigació educativa en l'alumnat de primària.
- Conèixer el currículum escolar de les ciències socials i el seu pes en l'àrea de coneixement del medi natural, social i cultural en educació primària.
- Conèixer els diferents models d'ensenyament-aprenentatge de les ciències socials i la seua utilitat en funció dels objectius perseguits.
- Integrar l'estudi històric, geogràfic i social des d'una orientació instructiva i cultural i adquirir recursos per treballar-lo.
- Desenvolupar i avaluar continguts del currículum mitjançant recursos didàctics apropiats i promoure les competències corresponents en els estudiants.
- Dissenyar i elaborar unitats didàctiques que promoguen les competències corresponents a aquest nivell educatiu.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. LA CONSTRUCCIÓ DEL CONEIXEMENT SOCIAL I CULTURAL

1. Lestructura cognitiva de lalumnat de Primària. Importància de les idees prèvies en la formació del pensament social
2. Principals problemes i dificultats detectats en laprenentatge de les Ciències Socials
2.1. La percepció i conceptualització de les nocions espacials i temporals

2. LA METODOLOGIA EN LENSENYAMENT DE LES CIÈNCIES SOCIALS

1. Distints models densenyament. Correlació entre el model didàctic, la teoria de laprenentatge i la metodologia
2. Els recursos en lensenyament de les Ciències Socials. El seu interés en la consecució dobjectius diversos
3. Lavaluació en lensenyament de les Ciències Socials
3.1. La funció de lavaluació dins del procés de programació de la tasca educativa: diagnosi, reformulació i reconducció del procés didàctic
3.2. Lavaluació com a base imprescindible per a la investigació i la innovació educativa

3. LA PROGRAMACIÓ DELS CONTINGUTS SOCIOCULTURALS

1. El DCB a la Comunitat Valenciana. Continguts i objectius
2. Selecció i anàlisi crítica de materials curriculars
3. Disseny, elaboració i avaluació dunitats didàctiques

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes teoricopràctiques	45,00	100
Estudi i treball autònom	67,00	0
TOTAL	**112,00**	

METODOLOGIA DOCENT

El procés d'ensenyament-aprenentatge es durà a terme a través de diferents nivells:

· Classes teoricopràctiques (d'assistència obligatòria) on s'utilitzarà el model d'ensenyament per recepció significativa. En elles s'aportarà la informació bàsica i es promourà el desenvolupament d'activitats dirigides a la reflexió crítica i a la discussió de les idees fonamentals.

· Realització de seminaris (d'assistència obligatòria) on, en grups reduïts, es treballaran diversos aspectes de l'assignatura, sobretot propostes concretes d'intervenció educativa.

· Tutories individuals i/o col·lectives on es resoldran les qüestions que l'alumnat puga plantejar en relació amb les classes o amb la preparació dels seminaris de treball.

· Altres sessions de caràcter eminentment pràctic (eixides, tallers, etc.) per tal de realitzar activitats que complementen la tasca de les classes i dels seminaris.

AVALUACIÓ

Entenem l'avaluació com un procés mitjançant el qual, a banda de comprovar i mesurar el rendiment de l'alumnat, es pot obtindre informació valorativa sobre l'activitat docent desenvolupada, amb la finalitat de poder modificar-la a la llum de les dades obtingudes. Així doncs, d'acord amb aquests pressupòsits, es prendrà en consideració:

· La participació activa de l'alumnat en les diferents sessions (tant d'aula com en tutories i seminaris).

· La valoració dels coneixements adquirits a través de les classes teoricopràctiques i de la lectura i l'anàlisi crítica de la bibliografia i d'altres materials proposats.

· L'aplicació dels coneixements teòrics i l'adquisició de les competències assenyalades.

· Un qüestionari d'avaluació final amb propostes de millora realitzades per l'alumnat, considerades informació rellevant per tal de valorar el procés docent en el seu conjunt.

En conseqüència, l'avaluació serà contínua i global, amb un caràcter orientador i formatiu, i tindrà en compte els processos d'aprenentatge individual i col·lectiu que detallem a continuació:

1) Es duran a terme de forma periòdica al llarg del quadrimestre diverses activitats pràctiques. Algunes seran realitzades a l'aula amb l'ajuda de materials i apunts; d'altres no seran presencials i hauran de ser lliurades dintre del termini estipulat.

2) S'elaborarà una Unitat Didàctica que, obligatòriament, haurà de ser exposada i discutida a l'aula. El seu disseny exigirà el seguiment per part del professor.

3) Es podrà demanar als estudiants que realitzen alguna prova final (examen, assaig, memòria, etc.) on, a més de la pertinència de les dades exposades, es valorarà la capacitat analítica i d'argumentació.

Tota prova d'avaluació escrita (pràctiques, unitat didàctica, etc.) haurà d'estar correctament escrita i presentada. A més, tot el material presentat haurà de ser original: el plagi o la descàrrega d'internet podrà implicar un suspens en l'activitat corresponent.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- BENEJAM, Pilar i PAGÉS, Joan, Enseñar y aprender Ciencias Sociales, Geografía e Historia en la Educación Secundaria. Barcelona, ICE-Horsori, 1997.
- CARDOSO, Ciro F.S. i PÉREZ, Héctor, Los métodos de la historia. Introducción a los problemas, métodos y técnicas de la historia demográfica, económica y social. Barcelona, Crítica, 1976.
- CARRETERO, Mario i LIMÓN, Margarita, Aportaciones de la psicología cognitiva y de la instrucción a la enseñanza de la Historia y las Ciencias Sociales dins Infancia y aprendizaje, núm. 62-63 (1993), pp. 153-167.
- COMES, Pilar, Los procedimientos en geografía. Una propuesta de clasificación y secuenciación de las habilidades cartográficas en la enseñanza obligatoria (6-16 años) dins Aula De Innovación Educativa, núm. 10 (1993), pp. 28-33.
- CUESTA FERNÁNDEZ, Raimundo, Clío en las aulas. La enseñanza de la Historia en España estre reformas, ilusiones y rutinas. Madrid, Akal, 1998.
- DDAA, Enseñanza de las Ciencias Sociales dins Cuadernos de Pedagogía, núm. 236 (1995), pp. 7-30.
- DOMÍNGUEZ, Jesús i VIDAECHEA, Teresa (coords.), El entorno en la enseñanza de las Ciencias Sociales, Madrid, MEC, 1987.
- FRIERA SUÁREZ, Florencio, Didáctica de las Ciencias Sociales. Geografía e Historia. Madrid, Ed. de la Torre, 1995.
- GIL SAURA, Encarna i PERIS ALBENTOSA, Tomàs, Interroguem el passat recent. El mètode indagatori en la classe dhistòria. Alzira, Germania, 1995.
- HERNÁNDEZ CARDONA, Francesc Xavier, Didáctica de las Ciencias Sociales, Geografía e Historia. Barcelona, Graó, 2002.
- LÓPEZ FACAL, Ramón, Orientaciones y criterios para la elaboración de materiales curriculares dins Grupo Cronos, Proyectos de enseñanza de las ciencias sociales. Salamanca, Amarú, 1991, pp. 107-122.
- LUC, Jean-Nöel, La enseñanza de la historia a través del medio. Madrid, Cincel-Kapelusz, 1981.
- MAINER, Juan (coord.), Discursos y prácticas para una didáctica crítica de las Ciencias Sociales. Ideas y líneas de trabajo para transformar la enseñanza. Sevilla, Diada, 2001.
- NADAL, I., Lo cercano y lo lejano como criterio de ordenación de los contenidos del currículo de Ciencias Sociales dins Íber, núm. 32 (2002), pp. 29-40.
- PÉREZ ESTEVE, Pilar; PIÑEIRO PELETEIRO, Mª Rosario i TIRADO JIMÉNEZ, Covadonga, Enseñar y aprender el espacio geográfico. Un proyecto de trabajo para la comprensión inicial del espacio, Orientación teórica y praxis didáctica. Valencia, Nau Llibres, 1998.
- POZO, Juan Ignacio, ASENSIO, Mikel i CARRETERO, Mario, Modelos de aprendizaje-enseñanza de la Historia dins DDAA, La enseñanza de las ciencias sociales. Madrid, Visor, 1989, pp. 213-239.
- PRATS, Joaquim (coord.), Didáctica de la geografía y la historia. Barcelona, Graó, 2011.

- ROZADA MARTÍNEZ, José María, Formarse como profesor. Ciencias Sociales, Primaria y Secundaria Obligatoria. Madrid, Akal, 1997.
- SÁNCHEZ OGALLAR, Antonio, Los procedimientos en Geografía. Técnicas y Recursos. Madrid, Narcea, 1999.
- SOUTO GONZÁLEZ, Xosé M., Didáctica de la Geografía. Problemas sociales y conocimiento del medio. Barcelona, Serbal, 1999.
- TREPAT, Cristòfol A. i COMES, Pilar, El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales. Barcelona, ICE / Graó, 1998.
- TRIBÓ TRAVERIA, Gemma, Enseñar a pensar históricamente. Los archivos y las fuentes documentales en la enseñanza de la historia. Barcelona, ICE-Horsori, 2005.